

# deSingel

---

za 12 okt 2013

Blauwe zaal Grote podia

## Rotterdams Philharmonisch Orkest

olv. Yannick Nézet-Séguin



inleiding **Magda De Meester** | 19.15 uur | **Blauwe foyer**  
begin **20 uur** | pauze omstreeks **20.40 uur** | einde omstreeks **21.45 uur**

---

## **internationaal symfonisch**

### **2013-2014**

Mahler Chamber Orchestra olv. Teodor Currentzis  
za 7 sep 2013

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Yannick Nézet-Séguin**  
**za 12 okt 2013**

Budapest Festival Orchestra olv. Iván Fischer  
lecture concert 18 uur | concert 20 uur  
za 18 jan 2014

Anima Eterna Brugge & Collegium Vocale Gent  
olv. Jos van Immerseel  
vr 21 feb 2014

National Philharmonic of Russia olv. Vladimir Spivakov  
do 20 mrt 2014

Deutsche Kammerphilharmonie Bremen olv. Ivor Bolton  
vr 28 mrt 2014

---

## **carte blanche Hamelin**

### **2013-2014**

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Yannick Nézet-Séguin**  
**Marc-André Hamelin piano**  
**za 12 okt 2013**

Marc-André Hamelin (solorecital)  
wo 6 nov 2013

Marc-André Hamelin (piano) & Anthony Marwood (viool) & Martin  
Fröst (klarinet)  
wo 26 feb 2014

Marc-André Hamelin (piano) & Pacifica Quartet  
do 27 mrt 2014

Marc-André Hamelin (interview)  
do 27 mrt 2014

teksten programmaboekje **Bernard De Graef**  
coördinatie programmaboekje **deSingel**



gelieve uw GSM uit te schakelen



De inleidingen kan u achteraf beluisteren via [www.desingel.be](http://www.desingel.be)  
Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze.

REAGEER  
& WIN

Op [www.desingel.be](http://www.desingel.be) kan u uw visie, opinie, commentaar, appreciatie, ...  
betreffende het programma van deSingel met andere toeschouwers delen.  
Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze. Neemt  
u deel aan dit forum, dan maakt u meteen kans om tickets te winnen.



Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door 't KLAverVIER,  
Kasteeldreef 6, Schilde, 03 384 29 70 > [www.tklavervier.be](http://www.tklavervier.be)



**Grand café deSingel**  
open alle dagen 9 > 24 uur  
informatie en reserveren +32 (0)3 237 71 00  
[www.grandcafedesingel.be](http://www.grandcafedesingel.be)  
drankjes / hapjes / snacks / uitgebreid tafelen



Tamara Karsavina als de Vuurvogel en Mikhail Fokine als de Tsarevitsj in de kostuums van  
Govine en Bakst, 1910 © Bibliothèque National de France, Paris

# Rotterdams Philharmonisch Orkest

Yannick Nézet-Séguin muzikale leiding

Marc-André Hamelin piano

---

## Sergej Prokofjev (1891-1953)

Symfonie nr 1 in D, opus 25 'Klassieke' 13'  
Allegro  
Larghetto  
Gavotta: Non troppo allegro  
Finale: Molto vivace

---

## Mark-Anthony Turnage (°1960)

Piano Concerto (2013, Belgische creatie) 22'  
Rondo-Variations  
Last Lullaby for Hans  
A Grotesque Burlesque

**pauze**

---

## Igor Stravinsky (1882-1971)

De Vuurvogel (integrale balletmuziek) 44'  
1. Inleiding  
2. Eerste scène - De betoverde tuin van Kastsjej  
3. Verschijning van de Vuurvogel, achterna gezeten door Ivan Tsarevitsj  
4. Dans van de Vuurvogel  
5. Ivan Tsarevitsj vangt de Vuurvogel  
6. Smeebede van de Vuurvogel  
7. Verschijning van dertien betoverde prinsessen  
8. Scherzo. Spel van de prinsessen met de gouden appels  
9. Plotselinge verschijning van Ivan Tsarevitsj  
10. Dans van de prinsessen  
11. Dageraad - Ivan Tsarevitsj gaat het paleis van Kastsjej binnen  
12. Sprookjesachtige Carillion, verschijning van Kastsjejs monsterlijke wachters en de gevangenneming van Ivan Tsarevitsj  
13. Aankomst van Kastsjej de Onsterfelijke - Kastsjejs dialoog met Ivan Kastsjej - Tussenbeide komen van de prinsessen  
14. Verschijning van de Vuurvogel  
15. Dans van Kastsjejs gevolg, betoverd door de Vuurvogel  
16. Helse dans van al Kastsjejs onderdanen  
17. Slaaplied - De Vuurvogel  
18. Dood van Kastsjej  
19. Tweede scène - Ondergang van Kastsjejs paleis - tot leven komen van de versteende ridders - algemene vreugde

Dit concert wordt opgenomen door Klara en uitgezonden op 31 oktober om 20 uur in het programma 'Klara live'.

# Van historisme tot modernisme

Rond het begin van de 20ste eeuw werd het meer en meer 'bon ton' om terug te grijpen naar vroegere stijlen. Een evolutie die vanuit de romantische reflex gegroeid was om grote helden te vereren uit het muzikale (en dikwijls nationale) verleden. Mendelssohns uitvoering van de Mattheuspassie in 1829 kan op dit vlak als een scharnierdatum worden aanzien. Dit geeft toch te denken wanneer men sommige huidige sterren uit het oude muziekcircuit zichzelf tot in den treure op gezette tijden tot pionier hoort verklaren, als men bovendien nog weet dat tot diep in de 19de eeuw oude instrumentenverzamelingen de bron vormden van bouw- en speeltechnisch onderzoek. Toen waren dat nog de instrumenten van barokke groot- en overgrootouders, met wie nog een reële oraal-aurale connectie bestond – terwijl men zich nu voornamelijk op geschreven bronnen dient te verlaten. De Brusselse conservatoriumdirecteur François Joseph Fétis (1784-1871) organiseerde te Parijs vroeg in de 19de eeuw bijvoorbeeld al 'Concerts historiques' op de instrumenten die later de kern van de collectie van het instrumentenmuseum te Brussel zouden gaan uitmaken. En ook componisten grepen graag terug naar hun idolen uit vroeger tijden. Zo is er bijvoorbeeld een directe link tussen Brahms' Eerste Symfonie en Beethovens Negende, en tussen Brahms' Vierde Symfonie en Bach. Dit om maar enkele voorbeelden te noemen.

Deze historiserende reflex zou later, in de eerste helft van de 20ste eeuw, uitmonden in de modernistische 'neoklassieke' stijl waarvan Prokofjevs landgenoot Stravinsky de grote vormgever was, en nog later in een soort muzikaal deconstructivisme of eclecticisme à la Schnittke of talloze generatiegenoten tot op de dag van vandaag. Zo putten componisten als Oliver Knussen of Marc Anthony Turnage inspiratie uit de meest diverse stijlen, gaande van historische precedenten, over lichte muziek tot niet-westerse muziektradities. Een noodwendige evolutie nu al deze stijlen en tradities als equivalente alternatieven worden vermarkt, en men in een handomdraai aan cd'tjes of mp3'tjes kan geraken met pygmeeënpolyfonie, klassieke pop, historisch-om-ter-correctste muziek van allerlei ontorecht al dan niet vergeten meesters, tot walvisgeluiden toe.

## Sergej Prokofjev

### Symfonie nr 1 in D, opus 25 'Klassieke'

Prokofjevs Eerste Symfonie (1916-17) is geschreven in een persiflagestijl, als een soort nabootsing van een symfonie van Haydn. Ze vormde het resultaat van Prokofjevs studie bij Alexander Tsjerepnin, een wijze mentor die de jonge componist toeliet zich op eigen wijze te ontplooiën en tegelijk nadruk legde op een grondige kennis van de grote klassiekers uit het muzikaal repertoire. In 1916 rijpte de idee om een symfonie te schrijven gebaseerd op de klassieke modellen van de eerste Weense school en ontstonden de eerste schetsen. Het leeuwendeel van het werk gebeurde echter in de zomer van het volgende jaar, de laatste zomer voor de Oktoberrevolutie.

In zijn autobiografie noteerde Prokofjev: "Ik bracht de zomer van 1917 in complete eenzaamheid door in de omgeving van Petrograd; ik las Kant en werkte hard. Ik had mijn piano weloverwogen niet naar het platteland verhuisd omdat ik wilde bewijzen dat het thematisch materiaal uitgewerkt zonder de piano beter is.... Het idee kwam bij me op om een volledig symfonisch werk te componeren zonder de piano. Op deze manier geschreven zouden de orkestkleuren noodgedwongen helderder en zuiverder zijn. Op deze manier ontstond het plan om een symfonie in Haydniaanse stijl te schrijven, aangezien, als gevolg van het volgen van de cursus van Tsjerepnin, Haydn's techniek op een manier bijzonder helder was geworden voor mij, en met zulk een innig begrip was het veel eenvoudiger om in de gevaarlijke zondvloed te springen zonder een piano. Het kwam me voor dat, als hij vandaag had geleefd, Haydn zich, met behoud van zijn compositiestijl, iets van het moderne zou hebben toegeëigend. Zulk een symfonie wilde ik nu componeren: een symfonie op klassieke wijze. Toen ze haar eigenlijke vorm begon aan te nemen noemde ik haar Klassieke Symfonie; in de eerste plaats, omdat dit het gemakkelijkst was om ze te noemen; in de tweede plaats uit grootspraak, om een stok in het kippenhok te gooien; en tenslotte, in de stille hoop dat ik gelijk zou krijgen en dat de symfonie zich mettertijd daadwerkelijk als klassiek zou bewijzen." Deze wens is inmiddels ruimschoots ingewilligd aangezien de Klassieke Symfonie een van Prokofjevs grootste successen is gebleken. Nochtans was de houding van de componist ten opzichte van dit vroege werk zeer ambivalent, tijds balancerend tussen de afwijzing en de vergoelijking.

Bijwijlen klinkt deze muziek dissonant, maar toch wordt uitgegaan van een tonaal kader, met voor Prokofjev karakteristieke ambigue cadensen en snelle wisselingen tussen tonale centra. Nochtans blijkt de klassieke inspiratie duidelijk uit de spaarzaamheid en transparantie



Sergej Prokofjev

in de texturen van het compacte orkest, en het veelvuldig gebruik van diverse topoi uit de klassiek, zoals de Mannheimer Rakete waarmee de symfonie opent en die het eerste thema van vuurwerk voorziet, de grappige albertische bassen in de fagot als begeleiding onder het tweede thema van het openingsdeel. Ook het humoristische karakter verwijst in de geest naar Haydn, wiens symfonieën bedoeld waren als galant vertier en verstrooiingsmuziek voor een bevoorrechte klasse. Zoals Haydn's modellen bestaat ook deze symfonie uit vier delen met twee snelle delen die de middendelen, een traag largetto en een gestileerde dans (een gavotte en geen menuet zoals bij Haydn) schragen. Het eerste deel is een sonatevorm, maar dan gekruid met guitige kwinkslagen. Zo begint de reëxpositie met een verkeerde toonaard (normaal moet dit in de hoofdtoonaard re groot), hoewel dit snel wordt gecorrigeerd. "In het genre van de instrumentale muziek, ben ik meer dan tevreden met de reeds geperfectioneerde vormen. Ik wil niets beter, niets flexibeler of completer dan de sonatevorm, die alles bevat wat nodig is voor mijn structurele doel." Zo stelde Prokofjev in een interview in 1930 met The New York Times. Op metrisch vlak gebruikt Prokofjev nu en dan maatwisselingen, wat een struikelend effect teweegbrengt, nochtans wordt het klassieke patroon van het acht-matenthema behouden.

Een klassieke symfonie met andere woorden, maar dan voorzien van alle moderne comfort.

### **Mark-Anthony Turnage Piano Concerto (2013, Belgische creatie)**

Mark-Anthony Turnage studeerde onder anderen bij Oliver Knussen en Hans Werner Henze. Deze laatste gaf hem als leider van de Münchener Biennale in 1988 de compositieopdracht voor zijn eerste opera 'Greek', een hedendaags Oedipusverhaal. De première van dit werk was een triomf en de daarop volgende uitvoeringen van de opera in de hele wereld maakten Turnage spoedig als kunstenaar en componist bekend. Hij heeft opera's geschreven voor Covent Garden en de English National Opera en opdrachtwerken voor grote orkesten over de hele wereld. Nog steeds, ondanks zijn 53 jaar, wordt Turnage beschouwd als een van de meest prominente jongere Britse componisten.

Net als Knussen werd Turnage beschouwd als een wonderkind. Hij begon te componeren op negenjarige leeftijd: "Ik had teveel kwarten in een maat en dergelijke, maar schreef toch symfonieën en concerto's. Ik kon de data van elke componist reciteren en kraste



Mark-Anthony Turnage

hun namen in mijn lederen boekentas. Ik maakte een top tien van componisten, dus toen ik Sjostakovitsj ontdekte kwam hij op de achtste plaats en duwde hij Nielsen naar negen. En ik luisterde naar Radio 3, soms gedurende 16 of 17 uur per dag, en onderlijnde alles wat ik hoorde in de Radio Times. Ik moet hieraan toevoegen dat ik ook van voetbal hield, maar ik vind het toch een beetje deprimerend wanneer ik componisten tegenkom die niet naar echt alles willen luisteren.”

Turnage haalt zijn inspiratie uit allerlei hoeken: de films van Fassbinder, Miles Davis, de samenstelling van de Arsenal voetbalploegen in de jaren '80, de televisiesoap 'Breaking Bad', het leven van playboy bunny Anna Nicole Smith... Een vergeestelijkt trekje dat hem goed van pas kwam gedurende zijn kindertijd in de industriële buurt in Essex. “Muziek was een soort vlucht voor mij. Ik ben grootgebracht in een zeer religieus huishouden, en er was die constante vrees voor het hellevuur.”

Zijn bereidheid om aardse onderwerpen als uitgangspunt te nemen voor zijn kunstmuziek wordt geëvenaard door zijn openheid voor populaire muziek. Op deze manier vinden jingles en popdeuntjes hun weg naar strijkkwartet en opera. Deze gehechtheid aan populaire cultuur, zowel als zijn notoire hartstocht voor voetbal en zijn bereidheid om straattaal in zijn libretto's te incorporeren, gaven in de pers aanleiding Turnage als 'working-class wonderkind' af te schilderen, tot frustratie van zijn gecultiveerde ouders.

Eigen aan Turnage is zijn politieke engagement, een trek die hij gemeen heeft met zijn mentor Henze. “Ik heb altijd problemen gehad met het feit dat klassieke muziek iets voor een minderheid was. Maar hoewel ik me niet prettig voelde bij het beperkte aantal mensen van een bepaalde klasse die naar deze muziek luisterden, werd ik niet politiek tot ik Henze ontmoette. Op 16-jarige leeftijd kocht ik The Daily Telegraph - zeer typisch voor Essex - maar in mijn vroege 20-er jaren werd ik zeer anti-Thatcher en anti-conservatief, wat zich reflecteerde in de opera 'Greeks'.”

Met zijn eclectische vermenging van jazz en klassieke stijlen veroverd Turnage zich een eigen weg tussen moderniteit en traditie, en becommentarieert hij de kloof tussen eigentijdse en historische speelpraktijken.

Turnage's kersverse '**Piano Concerto**' werd door Marc-André Hamelin en het Rotterdams Philharmonisch olv. Yannick Nézet-Séguin

gecreëerd op 10 oktober in De Doelen in Rotterdam. Hoewel Turnage al veel voor piano heeft geschreven in kamermuziekbezettingen, is het concerto zijn meest grootschalige werk tot nu toe voor het instrument. Zoals hij zelf zegt: “Hoewel ik nooit een toppianist was, is de piano het instrument dat ik het meest heb gespeeld en waarmee ik de meeste affiniteit heb. Ik wist dat ik geen monumentaal concerto zou schrijven als Beethovens ‘Emperor’ of Brahms Tweede Concerto maar met de briljante pianist Marc-André Hamelin in het achterhoofd, heb ik er heel wat uitdagingen in gestopt, ook al is het een compact werk van twintig minuten.

De titel van het openingsdeel, ‘Rondo-Variations’, klinkt klassiek en nogal decoratief, maar dat is een beetje misleidend omdat het materiaal een continue variatie ondergaat, zoals in de meeste van mijn werken. Het wordt niet overdreven virtuoos, zoals Liszt – zo ben ik helemaal niet – maar er zijn heel wat vingerbrekers op andere manieren.

Het middendeel, ‘Last Lullaby for Hans’, componeerde ik vlak nadat ik had vernomen dat Hans Werner Henze was gestorven. Het is een oprecht eerbetoon en ik wou het direct, lyrisch en eenvoudig houden. Het laatste deel, ‘A Grotesque Burlesque’, is plezierig bedoeld en het evolueert van een opening met knipoogjes naar Brahms tot iets dat jazzy is en aanleunt bij de ‘stride’ piano.”

## **Igor Stravinsky** **De Vuurvogel**

‘De Vuurvogel’ was Igor Stravinsky’s eerste grootschalige werk gecomponeerd voor Les Ballets Russes, het balletgezelschap geleid door de visionaire impresario Sergej Diaghilev, na een kleinere opdracht voor het orkestreren van twee pianowerken van Chopin ‘Les Sylphides’. Het werk werd gecreëerd in 1910, enkele dagen na Stravinsky’s 28<sup>ste</sup> verjaardag en de enthousiaste ontvangst lanceerde zijn carrière. In snelle opeenvolging volgden hierna de balletten ‘Petroesjka’ en ‘Le sacre du printemps’, telkens in opdracht van Diaghilev. Later distilleerde Stravinsky enkele suites uit de originele balletmuziek voor ‘De Vuurvogel’, maar vanavond wordt de integrale versie gebracht.

Hoewel Stravinsky op latere leeftijd het orkest van ‘De Vuurvogel’ “verspillend groot” noemde, gebruikte hij dit monsterlijke apparaat met uitzonderlijke virtuositeit. Stravinsky schreef: “Voor mij is het frappantste effect in ‘De Vuurvogel’ de glissando van natuurlijke harmonieken in de strijkers kort na de aanvang, die door het basakkoord wordt gelanceerd als een wiel van vuurwerk. Ik was

opgetogen dit te hebben ontdekt, en herinner mijn opwindung toen ik dit demonstreerde aan Rimski’s zonen, een violist en een cellist. Ik herinner mij ook de verwondering van Richard Strauss toen hij dit twee jaar later in Berlijn hoorde.” Stravinsky’s orkestbehandeling is schatplichtig aan deze van de grote orchestrator, zijn leermeester Nikolaj Rimski-Korsakov. In diens datsja niet ver van Sint-Petersburg (later Petrograd) begon hij het werk aan ‘De Vuurvogel’, zelfs voor hij definitieve bevestiging had over de compositieopdracht. Hij droeg het werk op aan de zoon van zijn mentor, de cellist Andrej Rimski-Korsakov, aangezien zij bij de genese van het werk veel tijd samen hadden doorgebracht.

Het libretto van ‘De Vuurvogel’ is geïnspireerd op Russische folklore: Prins Ivan zwerft eenzaam in een donker woud, en ontdekt daar de mythische Vuurvogel. Hij vangt hem snel, maar wanneer de vogel een magische veer als afkoopsom aanbiedt, laat hij hem vrij. Verder op zijn tocht ontmoet de prins 13 prinsessen, betoverd door Kasjtsje, een tovenaar met geweldige krachten. Ivan volgt de prinsessen naar het kasteel van Kasjtsje en wordt gevangen gezet. Maar hij herinnert zich de veer, waarmee hij de betovering van Kasjtsje verbreekt. De Vuurvogel verschijnt en toont de prins een ei waarin zich de ziel van de tovenaar bevindt. Ivan breekt het ei, vernietigt daarmee Kasjtsje en bevrijdt zijn gevangenen.

De lengte van de muziek werd bepaald in samenwerking met de choreograaf Fokine. Zij bestudeerden samen het libretto, episode na episode, tot Stravinsky de exacte benodigde duur kende. Stravinsky: “Ondanks zijn vermoeiende homilieën, ten beste gegeven bij elke samenkomst, over de rol van muziek als een begeleiding voor dans, leerde hij me veel, en ik heb sedertdien ongeveer op dezelfde manier gewerkt met choreografen. Ik hou van exacte voorschriften.” In de eerste passages worden de protagonisten voorgesteld. De eerste maten suggereren het zwerven van prins Ivan door het bos en de ontdekking van Kasjtsje’s betoverde tuin. Tijdens de première vond hier onverwachts een komisch voorval plaats. Stravinsky hierover: “Diaghilev was op het idee gekomen dat een stoet van echte paarden op het podium moest komen op de cadans van de laatste zes achtste noten van maat 8. De arme dieren kwamen op tijd binnen, maar ze begonnen te hinniken en briesen, en een van hen – een betere criticus dan een acteur – liet een slechtgeurend visitekaartje na. Het publiek lachte en Diaghilev besloot om in toekomstige uitvoeringen geen herhaling te riskeren.”

De glissando harmonieken in de strijkers en dreigende hoornakkoorden dragen bij tot de buitenwereldse atmosfeer. Voor de muziek van ‘De





Claude Debussy en Igor Stravinsky ten huize van Debussy in Parijs, 1910 © Harenberg Verlag Dortmund

Vuurvogel gevangen door Prins Ivan', smeekt de vogel om zijn vrijheid door bochtige melodische arabesken.

Na een scènewissel klinkt de muziek van de prinsessen, die spelen met gulden appels als een bruisend scherzo. Prins Ivan nadert met een hoorn solo en kijkt toe op een reidans. Hier maakt Stravinsky gebruik van hetzelfde volkslied dat Rimski verwerkte in zijn Sinfonietta Opus 31, eerst voorgesteld door de hobo met harpbegeleiding.

Het tweede tableau verbeeldt Prins Ivan die bij dageraad Kasjtsjejs paleis nadert, met nerveuze trompetsignalen. Daar stuit hij op een magisch klokkenspel, gesuggereerd door een virtuoos orkest, maar wordt hij gevangen genomen door de demonen die het bewaken. Hun meester Kasjtsjej verschijnt, begeleid door duistere kopers en percussie. De prinsessen proberen tussen te komen (zachte frasen in de viool en in het hout) maar zonder effect. De magische veer beschermt hem echter en de Vuurvogel verschijnt. Kasjtsjejs demonen proberen hem te vangen, maar door zijn magie verandert hun aanval in een helse dans, intimiderend maar zonder gevaar, met uitbarstingen in het koper. Hier gebruikt Stravinsky de oktatonische toonladder. Magische wezens werden ook bij Rimski en in de muziek van andere exponenten van de Russische nationale school vaak muzikaal uitgebeeld met deze kunstgreep.

Daarna wiegt de Vuurvogel Kasjtsjej in slaap met een berceuse (fagotsolo). Ivan breekt het ei met Kasjtsjejs ziel en diepe schaduwen vallen over de scène, met trage tremolofiguren in de strijkers. De gevangen prinsessen en ridders worden vrijgelaten door een melodie in de hoorn, ook ontleend aan de volksmuziek, die overgenomen wordt door het volledige orkest in een grote climax.

Bij de ontvangst van het applaus ontmoette Stravinsky voor het eerst een andere reus van de klassiek: "Ik werd op het podium geroepen om te buigen aan het eind, en werd verschillende malen teruggevraagd. Ik was nog op het podium als het laatste gordijn naar beneden gelaten werd, en ik zag Diaghilev naar me toe komen, met een donkere man met een dubbel voorhoofd, die hij introduceerde als Claude Debussy. De grote componist sprak welwillend over de muziek, en concludeerde met een invitatie om met hem te komen dineren. Enkele jaren later, toen we samen in een loge een uitvoering van 'Pelléas' bijwoonden, vroeg ik hem wat hij echt dacht over 'De Vuurvogel'. Hij zei: "Que voulez-vous, il fallait bien commencer par quelque chose"."

## **Rotterdams Philharmonisch Orkest**

Het Rotterdams Philharmonisch geldt als een van Europa's vooraanstaande symfonieorkesten. Het orkest staat wereldwijd bekend om de intense energie van zijn concerten, zijn succesvolle opnamen en zijn innovatieve publieksbenadering. Hoogtepunten van het seizoen 2012/2013 waren onder meer twee tournees naar Oost-Azië, plus concerten in prestigieuze huizen als de Musikverein te Wenen en het Parijse Théâtre des Champs-Élysées. Het Rotterdams Philharmonisch werd opgericht in 1918. Onder Eduard Flipse ontwikkelde het zich vanaf 1930 tot een van de meest prominente Nederlandse orkesten. Met Jean Fournet en Edo de Waart bouwde het orkest in de jaren '70 verder aan zijn internationale reputatie. De benoeming van Valery Gergiev als chef-dirigent in 1995 luidde een nieuwe bloeiperiode in, die een vervolg kreeg met het aantreden van Yannick Nézet-Séguin in 2008. Met Nézet-Séguin ondernam het orkest diverse succesvolle tournees, en maakte het verschillende internationaal gelauwerde cd-opnamen. Thuisbasis van het Rotterdams Philharmonisch is Concertgebouw de Doelen. Maar het orkest is ook regelmatig op andere locaties te horen - van de Rotterdamse podia tot de meest gerenommeerde zalen in binnen- en buitenland. Zo ging het orkest in 2010 een residentie aan in het Parijse Théâtre des Champs-Élysées, waar het sindsdien een van de vaste gastorkesten is. Met alle concerten, educatieve voorstellingen en community projects trekt het Rotterdams Philharmonisch ieder seizoen 150.000 à 200.000 bezoekers, onder wie een aanzienlijk aantal jongeren. Sinds de baanbrekende Mahler-registraties met Eduard Flipse in de jaren '50 heeft het Rotterdams Philharmonisch talloze veelgeprezen opnamen gemaakt, waaronder een internationaal bekroonde Ravel-cd met Yannick Nézet-Séguin. Cd's van het orkest verschijnen onder meer bij Emi/Virgin Classics en Bis Records; in het voorjaar van 2012 werd ook een contract getekend met Deutsche Grammophon voor minimaal drie cd-releases met Yannick Nézet-Séguin. Voor de heruitgave van historische opnamen initieerde het orkest het eigen label Rotterdam Philharmonic Vintage Recordings.  
[www.rpho.nl](http://www.rpho.nl)

### DESINGEL TIJDLIJN ROTTERDAMS PHILHARMONISCH ORKEST

12 okt 2013

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Yannick Nézet-Séguin**

Prokofjev, Turnage, Stravinsky

26 jan 2013

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Lionel Bringuier**

Berlioz, Ravel, Roussel

23 sep 2011

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Yannick Nézet-Séguin**

Dvorák, Beethoven

5 feb 2011

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Yannick Nézet-Séguin**

Beethoven

3 dec 2009

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Christoph Meier**

Wagner

4 dec 2008

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. James Conlon**

Mahler

17 jan 2008

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Eliahu Inbal**

Webern, Britten, Strauss

19 mei 2007

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Gustavo Dudamel**

Ravel, Liszt, Stravinsky

8 feb 2006

**Rotterdams Philharmonisch Orkest & Groot Omroepkoor**

**olv. Valery Gergiev**

Berlioz

7 jan 2006

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Philippe Herreweghe**

Beethoven, Mozart, Schumann

16 feb 2005

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Valery Gergiev**

Tsjajkovski, Stravinsky, Rachmaninov

11 dec 2003

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Valery Gergiev**

Sibelius, Stravinsky

14 mei 2003

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Antonio Pappano**

Walton, Britten, Elgar

20 mrt 2003

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Paavo Berglund**

Sibelius, Sjostakovitsj, Schumann

27 okt 2001

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Valery Gergiev**

Sjostakovitsj

27 mei 2001

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Daniel Harding**

Haydn, Rihm, Nielsen

10 mrt 2001

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Alexander Liebreich**

Elgar, Brahms

2000

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Jurjen Hempel**

Ravel, Liszt, Adams, Boulez

19 april 1998

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Kent Nagano**

Ligeti, Lutoslawski, Mahler

20 nov 1996

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Bernard Haitink**

Britten, Sjostakovitsj

### **Yannick Nézet-Séguin**

Yannick Nézet-Séguin (Montréal, 1975) is chef-dirigent van het Rotterdams Philharmonisch Orkest sinds 2008. Hij kreeg zijn eerste pianolessen op vijfjarige leeftijd. Aan het conservatorium van Montréal studeerde hij piano, compositie, kamermuziek en orkestdirectie. Tegelijkertijd bekwaamde hij zich in koordirectie aan het Westminster Choir College in Princeton, New Jersey. Na voltooiing van zijn studies schoolde hij zich verder bij een aantal grote dirigenten, onder wie Carlo Maria Giulini. In 2000 werd Nézet-Séguin benoemd tot artistiek leider en chef-dirigent van het Orchestre Métropolitain du Grand Montréal – een positie die hij nog steeds vervult. In hetzelfde jaar leidde hij zijn eerste operaproductie. Zijn Europese debuut, in 2004 bij het Orchestre National du Capitole de Toulouse, bracht zijn carrière in een stroomversnelling. Hij debuteerde dat seizoen bij zeven orkesten, die hem elk onmiddellijk uitnodigden om terug te komen. In 2005 maakte Yannick Nézet-Séguin zijn debuut bij het Rotterdams Philharmonisch Orkest, dat hem benoemde tot chef-dirigent met ingang van seizoen 2008/2009. Yannick Nézet-Séguin is daarnaast chef-dirigent van het Philadelphia Orchestra (vanaf 2012/2013) en vaste gastdirigent van het London Philharmonic Orchestra (sinds 2008/2009). Als gastdirigent leidde hij alle grote orkesten ter wereld, en dirigeerde hij operaproducties in de meest prestigieuze theaters. Yannick Nézet-Séguin ondernam met het Rotterdams Philharmonisch Orkest tal van concertreizen, met optredens in steden als Londen, Parijs, Wenen, New York, Toronto, Tokio en Beijing. Daarnaast begon hij aan een reeks veelgeprezen cd's met het Rotterdams Philharmonisch, waaronder een internationaal bekroonde opname voor Emi Classics met orkestwerken van Maurice Ravel. In het afgelopen seizoen was Yannick Nézet-Séguin met het Rotterdams Philharmonisch meermaals te gast in Oost-Azië, op het Grafenegg Festival en in de Weense Musikverein. De residentie in het Parijse Théâtre des Champs-Élysées werd verdergezet en er werd een reeks cd-opnamen voor Deutsche Grammophon opgestart.

---

#### DESINGEL TIJDLIJN YANNICK NÉZET-SÉGUIN

12 okt 2013

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Yannick Nézet-Séguin**  
Prokofjev, Turnage, Stravinsky

23 sep 2011

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Yannick Nézet-Séguin**  
Dvorák, Beethoven

5 feb 2011

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Yannick Nézet-Séguin**  
Beethoven

### **Marc-André Hamelin**

Marc-André Hamelin werd geboren in Montreal. Hij studeerde in Philadelphia aan de Vincent d'Indy School of Music en de Temple University. Zijn belangrijkste leraren waren Yvonne Hubert, Harvey Wedeen en Russell Sherman. In 1985 werd hij winnaar van de Carnegie Hall Competition. Sindsdien geeft hij wereldwijd concerten. In het seizoen 2011-2012 speelde Hamelin een Liszt recital en Rachmaninovs 'Rapsodie op een thema van Paganini' met het BBC National Orchestra of Wales op de BBC Proms. Tevens debuteerde hij met de Berliner Philharmoniker in Szymanowski's Symfonie nr 4 en gaf hij concerten met het Basel

Symphony Orchestra, het Deens Radio Orkest en de Helsingborg Symphony. In de VS is hij een vaste gast bij de symfonische orkesten van Chicago, Montreal, Quebec en Seattle. Hamelin is tevens een stamgast in de Wigmore Hall in Londen en op het Luzern Festival, en hij wordt steeds opnieuw uitgenodigd in de grote zalen van Denemarken, Duitsland, Italië, Portugal, Rusland, Zweden en Azië. In het seizoen 2013-14 is Hamelin op verschillende concertpodia artiest in residentie en worden er concertreeksen aan hem gewijd: The Celebrity Series in Boston, San Francisco Performances, deSingel in Antwerpen en de Wigmore Hall in Londen. Hij geeft er solorecitals, speelt kamermuziek met Het Pacifica en het Takács Quartet, met violist Anthony Marwood, klarinettist Martin Fröst, pianist Emanuel Ax, en speelt de wereldcreatie van het Piano Concerto van Mark-Anthony Turnage met het Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Yannick Nézet-Séguin. Andere hoogtepunten dit seizoen zijn recitals in de Philharmonie Berlijn, Zankel Hall in Carnegie Hall New York, Théâtre de Champs-Élysées in Parijs, Herkulesaal in München en het Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam. Tevens geeft hij concerten met de New York Philharmonic olv. Sir Andrew Davis, Chicago Symphony olv. Bernard Labadie, London Symphony olv. Osmo Vänskä, Danish Radio Orchestra olv. Rafael Frühbeck de Burgos en een Europese tournee met Montreal Symphony olv. Kent Nagano. Hamelin heeft een exclusief contract met Hyperion. Recent verscheen op dit label de opname van de klavierconcerti van Haydn met Les Violons du Roy olv. Bernard Labadie. Dit seizoen zal de cd met late pianowerken van Busoni verschijnen. Andere recent verschenen opnamen zijn de drie dubbel-cd's met sonates van Haydn en een cd met solowerken van Liszt. De cd met zijn eigen composities 'Hamelin: Études' werd in 2010 voor een Grammy genomineerd (zijn negende) en werd bekroond met een eerste prijs van de Deutsche Schallplattenkritik. Op Hyperion verschenen verder ook nog Hamelins opnamen van concerten en solowerken van Alkan, Catoire, Godowsky, Grainger, Reger, Roslavets, Rzewski, Brahms, Schumann, Villa-Lobos en de complete sonates van zowel Medtner als Skrjabin. Marc-André Hamelin ontving een 'lifetime achievement prize' van de Deutsche Schallplattenkritik en hij werd benoemd tot 'Officer of the Order of Canada', 'Chevalier de l'Ordre du Québec' en is lid van de Royal Society of Canada.

[www.marcandrehamelin.com](http://www.marcandrehamelin.com)

---

#### DESINGEL TIJDLIJN MARC-ANDRÉ HAMELIN

12 okt 2013

**Rotterdams Philharmonisch Orkest olv. Yannick Nézet-Séguin**  
Prokofjev, Turnage, Stravinsky

29 nov 2012

**Marc-André Hamelin**  
Bach, Fauré, Ravel, Hamelin, Rachmaninov

27 jan 2011

**Marc-André Hamelin**  
Berg, Liszt, Debussy

11 okt 2008

**Marc-André Hamelin**  
Ives, Chopin

15 apr 2002

**Marc-André Hamelin**  
Mozart, Alkan, Schubert

## Rotterdams Philharmonisch Orkest (vaste namenlijst)

muziekdirecteur  
**Yannick Nézet-Séguin**

eredirigent  
**Valery Gergiev**

### 1<sup>ste</sup> viool

**Igor Gruppman** concertmeester  
**Marieke Blankestijn** concertmeester  
**Quirine Scheffers**  
**Edward LeCouffe**  
**Aesil Kim**  
**Itamar Shimon**  
**Arno Bons**  
**Mireille van der Wart**  
**Shelly Greenberg**  
**Cor van der Linden**  
**Rachel Browne**  
**Maria Dingjan**  
**Marie-José Schrijner**  
**Noëmi Bodden**  
**Petra Visser**  
**Sophia Torrenga**  
**Annelieke Schaefer-van Beest**  
**Loortje van den Brink**

### 2<sup>de</sup> viool

**Charlotte Potgieter**  
**Frank de Groot**  
**Laurens van Vliet**  
**Agnes Tönkö**  
**Ebred Reijnen**  
**Tomoko Hara**  
**Elina Hirvilammi-Staphorsius**  
**Jun Yi Dou**  
**Bob Bruyn**  
**Letizia Sciarone**  
**Eefje Habraken**  
**Maija Reinikainen**  
**Sumire Hara**  
**Wim Ruitenbeek**

### altviool

**Anne Huser**  
**Maartje van Rheeden**  
**Galahad Samson**  
**Alison Ewer**  
**Kerstin Bonk**  
**Lex Prummel**  
**Janine Baller**  
**Francis Saunders**  
**Veronika Lenartova**  
**Pierre-Marc Vernaudon**

### cello

**Floris Mijnders**  
**Wladislaw Warenberg**  
**Joanna Pachucka**  
**Daniel Petrovitsch**  
**Rob Hageman**  
**Eekje Hoenderdaal**  
**Geneviève LeCouffe**  
**Mario Rio**  
**Gé van Leeuwen**  
**Eelco Beinema**  
**Carla Schrijner**  
**Pepijn Meeuws**

### contrabas

**Peter Luit**  
**Matthew Midgley**  
**Ying Lai Green**  
**Harke Wiersma**  
**Robert Franenberg**  
**Peter Leerdam**  
**Jonathan Focquaert**  
**Joost Maegerman**  
**Arjen Leendertz**

### fluit

**Juliëtte Hurel**  
**Désirée Woudenberg**

fluit/piccolo  
**Wim Steinmann**

### hobo

**Remco de Vries**  
**Karel Schoofs**  
**Hans Cartigny**  
**Anja van der Maten**

hobo/Engelse hoorn  
**Ron Tijhuis**

klarinet  
**Julien Hervé**  
**Jan Jansen**

klarinet/basklarinet  
**Romke-Jan Wijmenga**

fagot  
**Pieter Nuytten**  
**Marianne Prommel**

fagot/contrafagot  
**Hans Wisse**  
**French Horn**  
**Martin van de Merwe**  
**Bob Stoel**  
**Jos Buurman**  
**Wendy Leliveld**  
**Richard Speetjens**

### trompet

**Ad van Zon**  
**André Heuvelman**  
**Arto Hoornweg**  
**Simon Wierenga**  
**Jos Verspagen**

trombone  
**Pierre Volders**  
**Alexander Verbeek**  
**Remko de Jager**

bastrombone/contrabastrombone  
**Ben van Dijk**

tuba  
**Hendrik-Jan Renes**

pauken/slagwerk  
**Randy Max**  
**Danny van de Wal**  
**Ronald Ent**  
**Martin Baai**  
**Koen Plaetinck**

harp  
**Charlotte Sprenkels**

## Binnenkort in deSingel



## Carte blanche Hamelin

---

### Marc-André Hamelin piano

#### M-A Hamelin Barcarolle

**N Medtner** Pianosonate in e, opus 25 nr 2 'Nachtwind'

**C V Alkan** Barcarolle in g, opus 65 nr 6

Aime-moi in as, opus 15 nr 1

**C Debussy** Images (boek 1)

l'Isle joyeuse

**wo 6 nov 2013 | Blauwe zaal | 20 uur**

gratis inleiding **Rudy Tambuyser** | **19.15 uur** | **Blauwe foyer**

€ 22, 18 (basis) | € 18, 14 (-25/65+) | € 8 (-19 jaar)

---

### Marc-André Hamelin piano & Anthony Marwood viool & Martin Fröst klarinet

**F Schubert** Rondo brillant in b, D895 voor viool en piano

**C Debussy** Première Rhapsodie voor klarinet en piano

Sonate in g voor viool en piano

**I Stravinsky** Suite 'L'Histoire du Soldat' voor viool, klarinet en piano

**F Poulenc** Sonate voor klarinet en piano

**B Bartók** Contrasts, Sz111 voor viool, klarinet en piano

**wo 26 feb 2014 | Blauwe zaal | 20 uur**

gratis inleiding **Adeline Boeckeaert** | **19.15 uur** | **Blauwe foyer**

€ 22, 18 (basis) | € 18, 14 (-25/65+) | € 8 (-19 jaar)

---

### Marc-André Hamelin piano & Pacifica Quartet

**M-A Hamelin** Passacaglia for Piano Quintet (2002)

**A Dvorák** Pianokwintet nr 2 in A, opus 81

**L Ornstein** Piano Quintet (1927)

**do 27 mrt 2014 | Blauwe zaal | 20 uur**

gratis inleiding **Waldo Geuns** | **19.15 uur** | **Blauwe foyer**

€ 22, 18 (basis) | € 18, 14 (-25/65+) | € 8 (-19 jaar)

+ **interview met Hamelin** na het concert



# deSingel

Internationale Kunstcampus

---

architectuur

theater

dans

muziek

---

[www.desingel.be](http://www.desingel.be)

t+32 (0)3 248 28 28

Desguinlei 25

B-2018 Antwerpen

 deSingelArtCity

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van de Provincie en de Stad Antwerpen.



mediasponsors

